

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen

DATUM	9-2-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	LLO	COMMISSIE	RGW
STELLER	M. Blomsma	TELEFOONNUMMER	0618300486
NUMMER	UTSP-1275693856-3288	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Onderwerp Statenbrief:

Eerste analyse en gevolgen van twee belangwekkende Raad van State uitspraken inzake stikstof

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Op 20 januari 2021 heeft de Raad van State in twee zaken uitspraken gedaan die grote gevolgen hebben voor de toestemmingverlening in het kader van de Wet natuurbescherming, voor zover het stikstof betreft. De ene uitspraak (inzake de Logtsebaan) heeft de bevoegde gezagen er op gewezen dat sinds een wetwijziging op 1 januari 2020 de verslechtingsvergunning is vervallen en dat daarmee intern salderen vergunningvrij is. De andere uitspraak (inzake ViA15) betreft een tussenuitspraak die vereist dat er een nadere onderbouwing wordt gegeven voor de rekgrens van 5 km die is opgenomen in AERIUS Calculator hetgeen gevolgen heeft voor aanvragen met een grote verkeersaantrekkende werking.

Inleiding

Raad van State (RvS) uitspraken van 20 januari 2021

Uitspraak 1: inzake de Logtsebaan

Op 20 januari deed de RvS uitspraak in de zaak Logtsebaan. Dit heeft twee inzichten opgeleverd:

1. Intern salderen is sinds de wijziging van de Wet natuurbescherming van 1 januari 2020 vergunningvrij. De wet eist sinds die datum geen vergunning meer voor zogenoemde 'andere handelingen' en uit eerdere rechtspraak van de RvS volgt dat intern salderen daaronder valt.
2. De provincie kan het intrekken van een onherroepelijke natuurvergunning inzetten als passende maatregel om verslechtering van Natura 2000-waarden te voorkomen. Als het intrekken van een natuurvergunning de enige mogelijke passende maatregel is, dan moet een provincie dit doen. Als andere effectieve passende maatregelen getroffen kunnen worden – zoals bron- en herstel-maatregelen – dan kan de provincie ook daarvoor kiezen en hoeft de vergunning niet te worden ingetrokken.

Uitspraak 2: inzake ViA15

Op 20 januari deed de RvS ook een tussenuitspraak over het doortrekken van de A15 (project ViA15). Volgens de RvS is er sprake van een motiveringsgebrek: omdat de stikstofdepositie van een weg wordt berekend tot maximaal 5 kilometer afstand van die weg, is het beeld van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden mogelijk niet volledig. Ofwel: de rekgrens van 5 kilometer voor verkeer vindt de RvS onvoldoende gemotiveerd. Het is een tussenuitspraak en geen einduitspraak: de minister van IenW is in de gelegenheid gesteld om binnen 26 weken een betere motivering te geven.

Gevolgen voor provincies

Uitspraak 1: inzake de Logtsebaan

Voor aanvragen met alleen intern salderen kan en mag geen vergunning meer verleend worden; de artikelen over intern salderen in de provinciale beleidsregels hebben door de uitspraak ook geen rechtskracht meer. Een ander gevolg is dat bedrijven voortaan vergunningvrij de bedrijfsvoering kunnen wijzigen, als zij niet meer stikstof gaan uitstoten dan is vastgelegd in een eerdere (natuur)toestemming. Dit kan toezicht en handhaving gecompliceerder maken, omdat toezichthouders andere situaties kunnen aantreffen dan vergund en zonder berekening niet kunnen vaststellen of dit mag binnen de vergunde rechten. Dit maakt het moeilijker om vast te stellen of er sprake is van een eventuele overtreding.

Het beoordelen van de noodzaak om vergunningen in te trekken – o.a. als belanghebbenden daartoe verzoeken – vereist plannen die laten zien dat de natuurwaarden door het treffen van maatregelen niet achteruit gaan, de stikstofdepositie voldoende daalt en dat de maatregelen binnen afzienbare termijn worden uitgevoerd. In de uitspraak zijn termen als 'voldoende daling' en 'binnen afzienbare termijn' niet uitgewerkt. De provincies moeten met het Rijk bepalen hoe hiermee om te gaan.

Uitspraak 2: inzake ViA15

De uitspraak heeft gevolgen voor aanvragen die bij de provincies in behandeling zijn waarbij effecten van wegverkeer berekend zijn met AERIUS Calculator. Daarvoor moet bekeken en beoordeeld worden of er effecten van stikstof op meer dan 5 kilometer van de weg zijn. Dit betreft niet alleen een controle bij de aanleg of wijziging van een weg (mobiliteitsprojecten), maar ook een controle bij projecten met verkeersaantrekkende werking (projecten die zorgen dat het verkeer richting de projectlocatie toeneemt). Voorbeelden daarvan zijn de uitbreiding van industrie (meer verkeer door extra transport en/of personeel) en de bouw van een woonwijk (bouwverkeer bij aanleg en verkeer door bewoners daarna). Verder is overleg met het Rijk nodig over de door de RvS gevraagde betere motivatie voor de rekgrenzen van 5 kilometer.

Financiële consequenties

De financiële consequenties voor de provincie zijn tweeledig:

- allereerst zullen er mogelijk gevolgen zijn voor de leges en de personele capaciteit voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. De exacte consequenties zijn nog afhankelijk van te maken keuzes.
- daarnaast kan er sprake zijn van vertraging bij provinciale projecten, in het bijzonder mobiliteitsprojecten, waardoor er sprake kan zijn van aanvullende projectkosten. Concreet speelt dit risico bij de projecten N233 (rondweg Veenendaal Oost) en de Rijnbrug.

Vervolprocedure / voortgang

Uitspraak 1: inzake de Logtsebaan

Aanvragers van aanvragen die uitsluitend zijn gebaseerd op intern salderen zullen worden verzocht hun natuurvergunningaanvraag in te trekken. Aanvragers die niet intrekken krijgen een weigeringsbesluit, waarin de provincie aangeeft dat er geen natuurvergunning nodig is (een zogenaamde positieve weigering, zoals reeds voorkomt bij toestemmingverlening inzake de soortenbescherming).

Intrekken of een weigeringsbesluit krijgen geldt in principe ook voor lopende bezwaar- en beroepszaken tegen definitieve besluiten. Andere aanvragen, bijvoorbeeld voor extern salderen, worden volgens de bestaande afspraken afgehandeld.

Bij een komende wijziging van de provinciale beleidsregels worden de artikelen over intern salderen geschrapt. Vooruitlopend daarop hebben wij besloten dat de betreffende artikelen bij de afhandeling van vergunningaanvragen buiten toepassing worden gelaten.

Omdat een vergunning nu niet meer nodig is voor intern salderen krijgen provincies mogelijk minder zicht op actuele bedrijfssituatie in relatie tot stikstof. Ook de agrarische sector, de industrie en medeoverheden hebben belang bij duidelijkheid van situaties. Daarom willen de provincies in afstemming met deze sectoren dit verder onderzoeken.

De provincies zullen tot slot samen met het Rijk in beeld brengen en bepalen hoe zij omgaan met het beoordelen van de noodzaak c.q. het beoordelen van verzoeken van belanghebbenden om vergunningen als passende maatregel in te trekken.

Uitspraak 2: inzake ViA15

Naar aanleiding van het rapport van de Commissie Hordijk ("Meer meten, robuuster rekenen", 15 juni 2020) wordt onder regie van de minister van LNV door het Rijk en de provincies al gezamenlijk onderzoek gedaan naar de rekgrenzen van 5 kilometer voor verkeer. De tussenuitspraak ViA15 onderstreept het belang hiervan en leidt tot extra onderzoeksvragen die worden meegenomen, zoals de mogelijkheden voor het toepassen van rekgrenzen voor verschillende emissiebronnen (en niet alleen voor verkeer), dan wel depositiegrenzen op basis van eenduidige criteria. De onderzoeksresultaten zijn voorzien voor de zomer van 2021.

Tot die tijd zetten de provincies de afhandeling van vergunningaanvragen met verkeer zoveel mogelijk voort. In veel gevallen zal naar verwachting een vergunning kunnen worden verstrekt, bijvoorbeeld als de rekenresultaten

binnen de 5 kilometer grens al uitkomen op 0,00 mol. Van belang hierbij te vermelden is dat de RvS geen oordeel heeft geveld over AERIUS als rekenmodel, enkel over de motivering van de afkapgrens van 5 kilometer. Afhandeling van aanvragen voor verkeersprojecten met effect buiten de 5 kilometer grens wordt over het algemeen aangehouden, tenzij in specifieke gevallen anders wordt beslist in overleg met het ministerie van IenW en op basis van een eenduidige (nog interprovinciaal te bepalen en af te spreken) rekenmethode.

Bijlagen

NVT

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen